

Göç: Tepkiye Tepki mi?*

Immanuel WALLERSTEIN**

Modern dünyanın göç hikayesi tekrar edip duran, uzun bir hikaye. İnsanlar apaçık nedenlerle, yasal ya da yasal olmayan yollardan göç ediyorlar. Göçün başlıca iki nedeni ekonomik refaha ulaşmak ve zulümden kurtulmaktır. Göç edebildikleri, ekonomik ve siyasal anlamda durumun en iyi olduğu yerlere göç ediyor insanlar. Bu, dünyanın temel süreçlerinden biridir; özellikle de aynı devletin sınırları içinde, kırsal alandan kentlere yönelik göç söz konusu olduğunda...

Göç alan bölge/ülkeler bu göçmenlerle ilgili her zaman kararsız olmuşlardır. Göçmenler bir yandan görece vasıfsız işlerdeki ya da bazı kalifiye işlerdeki fazla emek ihtiyacını karşılayabilirler ama diğer yandan da göç ettikleri bölgedekinden farklı kültürel alışkanlıklarını da beraber getirirler ve bazen bu alışkanlıklarından vazgeçmeye pek de gönüllü olmazlar.

Bu yüzden, göçmen alan bölgelerde oldukça sık bir biçimde ters tepki ortaya çıkar. Göçmenler birçok şeyle suçlanırlar. Bunlardan bazıları ekonomiktir; örneğin yerli nüfusun işlerini elinden almak ya da ücretleri aşağıya çekmek gibi. Bazıları sosyaldır; örneğin “yerli halk” tarafından tiksindirici/aşağı görünen kültürel pratiklere sahip olmaları ya da suç oranını yükseltmeleri gibi.

Dünya ekonomisinde yaşanan genel durgunluğun sonucu dünyada ya da yerel ölçekte işsizlik arttıkça, göçmenlere atfedilen suçlar daha çok kamusal mesele haline geliyor ve bölgeye/ülkeye girişlerini sınırlayacak, yasadışı göçü suçla eşleştirecek ve onları (ya da büyük bir kısmını) bir biçimde sınırdışı edecek kanunları yürürlüğe koyma konusunda yaygın (ya da populist) bir baskı oluşuyor.

Bu durum şimdilerde Birleşik Devletler’de dramatik bir biçimde ortaya çıkıyor, ancak sadece Birleşik Devletler’de de değil. Bu ters tepki Avrupa’nın birçok yerinde, hatta dünyanın başka, örneğin Güney Afrika gibi göç alan yerlerinde de politik bir fenomen haline geldi. Bu tepki meydana çıktığında, -şu anda Birleşik Devletler’de olduğu gibi- iki tarafı ayırt etmek kolay oluyor.

Katı bir devletten yana olanların göçmenlere karşı (ve sadece yasadışı göçmenlere karşı da değil) yürüttüğü hareket kendini yabancı düşmanı bir dille ifade ediyor ve alt ve orta sınıfların ekonomik ve sosyal güvensizliğinde genelleşen bir duygunun desteğini alıyor. Bu grup duvarlar çekmeyi ve çeşitli biçimler içinde göçmenlerin ülke dışına gönderilmesini onaylıyor. Bu gruplar genellikle daha tutucu politik güçlerle ilişkilidir ancak normalde daha çok sol partileri destekleyen bazı gruplardan da destek görürler. Katı devlet hareketine karşı olanlar aslında farklı iki grupta yer alır. İş dünyasının elitleri göçmenleri kabul ediyorlar, zira

* Çevirenler: Pembe Behçetoğulları ve Birikim Özgür
 **“Backlash to the Backlash”, *Commentary*, No.182, (April 1, 2006). Fernand Braudel Center, Binghamton University.
<http://www.binghamton.edu/fbc/182en.htm>, 3.4.2006.

ücretleri düşük tutmalarını mümkün kıldıklarına inanıyorlar. Ve bir dereceye kadar haklılar da. Göçmenlerin ülkeye giriş yapma ve çalışma haklarına sahip olmalarını bu nedenle istiyorlar. Fakat göçmenlerin siyasal haklara sahip olmaları konusunda çok istekli değiller çünkü bu onların daha yüksek ücretler için savaşmalarına imkan verecek. İkinci grup bunun tam tersi. Bu grup, hem hedef gösterilenleri hem de göçmenlerin sosyal ve siyasal haklarının azaltılmasını değil artırılmasını savunan sol grupları kapsıyor.

Daha önce belirttiğim gibi, bu modern dünyanın eski bir hikayesidir. Bugün farklı olan şey, belki de bu tepkiye yönelik olarak bir karşı tepkinin başlamış olmasıdır. Geçen Kasım ayında, Fransa'da, önemli bir "alt sınıf başkaldırısı" yaşandı –gettolardaki gençler bu güneşin altındaki yerlerine ilişkin taleplerini yükselttiler (bkz. "The French Riots: Rebellion of the Underclass", **Commentary**, No. 174, December 1, 2005). Bu başkaldırı hükümeti sallarken ve hükümetin onu kontrol altına alması ancak bir aylık bir çabayla mümkün olabilirken, Fransız solu içinde yaygın bir destek bulmadı –Fransız solu bu hareketi izledi ancak katılmadı. Birleşik Devletler'de, Temsilciler Meclisi'nde son derece baskıcı yasal düzenlemelerin yürürlüğe girmesi bu konuda yapılagelmiş en geniş gösterilere sebep oldu. Yarım milyon Latin, Los Angeles'ta protesto yürüyüşü yaptı (ve daha düşük sayılarla başka şehirlerde). Bugüne kadar Birleşik Devletler'deki sol da bu gösterilere katılmadı, sadece izlemekle yetindi.

Fakat diğer yandan, bu yıl Mart ayında Fran-

sa'da olanlara bir bakın. Hükümet kimsenin görüşünü almadan bir önlem ortaya koydu; sözde *Contrat Première Embauche* (CPE ya da "Esas İş Sözleşmesi") diye adlandırılan, işverenlere 26 yaşın altındakileri işe alma onayı veren ve onlara ilk iki yılda hiçbir açıklama yapmaksızın işten çıkarma yetkisi veren bir sözleşme. Bu düzenleme, 1945 sonrasında Fransız işçilerin en önemli kazanımı olan *droit du travail*'e (çalışma hakkına) önemli bir sınırlama getirdi. Hükümetin perspektifinden bakılırsa, bu, Kasım başkaldırısına, gettolardaki gençliğin şikayetlerinden biri olan çok yüksek işsizlik oranına kısmen bir yanıtı. Fakat, tabii ki, *droit du travail*'i yumuşatmak çok uzun zamandır işverenleri temsil eden kuruluşun (MEDEF) temel talebiydi ve bu Yasa onlar tarafından (bazılarının alenen itiraf ettiği gibi) iş garantisini hep birlikte bertaraf etmenin ilk adımı olarak görüldü.

CPE yasalaşır yasalaşmaz, önemli bir reaksiyon ortaya çıktı –öğrencilerden, sendikalardan, ve evet, gettolardan. Halk gösterileri kitleselleşti, büyüdü. Siyasal mücadele sürüyor, fakat hükümet geri adım atmaya zorunlu kalacak gibi görünüyor. Fakat ne olursa olsun, Fransa'da olup bitenlere dair en önemli şey, gerçekte, neo-liberalizmin ve onun tüm nüfus üstünde yaptığı etkiyle, göçmenlere ve sahip oldukları hak ve ekonomik fırsatlara karşı yükselen tepkinin bir ters tepkiyi ortaya çıkarmış olmasıdır. Bu, öncelikle, meselenin azınlığı ilgilendiren bir meseleden nüfusun çoğunluğunu ilgilendiren bir meseleye dönüştüğü anlamına gelir. Ve, Fransa'da meydana gelmiş olan şey Birleşik Devletler'de de pekala ortaya çıkabilir.